

בארה של תורה

פשט עיון ודרש בפרשת השבוע ופניני השקפה ומוסר / נכתב ונערך ב"ה ע"י הרב ראובן גולן

יו"ל ע"י מוסדות דרכי תורה רחובות, בתי מדרש להוראה ולרבנות וכוללים לאברכים מצויינים, רח' הי"ש 12

כתובת המערכת:

רחובות- ההגנה 56/5

טל' - 050-4122172

דוא"ל להערות וקבלת

העלון מדי שבוע:

rg5740@gmail.com

גליון 669 סיון תש"פ שנה יד'

העלון מוקדש לע"נ המנוח מנחם בן שלום דהרי ז"ל ע"י בנו ידידנו ר' סעדיה דהרי הי"ו

הספר "בארה של תורה" יוצא לאור! נותרו פרשות בודדות להנצחה!

זו ההזדמנות שלך להנציח את יקיריך בספר שרבים בארץ ובעולם ילמדו בו מדי שבת וחול!

לפרטים: 055-2537170 או rg5740@gmail.com ניתן לתרום גם בדף הקמפיין באתר "גיוסים"

שלה לך

"אם הורי היו נוהגים אחרת לא הייתם קוראים היום את העלון הזה..."

"וראיתם את הארץ" (יג, יח)

כמה מוסר למדים אנו מהמאורעות המטלטלים המתוארים בפרשתנו. המרגלים, נשיאי העדה, נשלחים לראות את הארץ, לבדוק את טיבה וטבעה ולתור אחר יושביה. והם, שבתחילה כשרים וצדיקים היו, רואים מה שרואים, ונרתעים ונבהלים. "ארץ אוכלת יושביה", "ערים בצורות גדולות מאד", "יילידי ענק", ודברים נוספים שנראים להם כמאיימים ומעוררי פחד וחלחלה.

אך מהי האמת? האמת היא ש"טובה הארץ מאד מאד", "ארץ אשר תמיד עיני ה' אלוךך בה", ארץ חמדת אבות. וכל אותם ילידי ענק וערים בצורות עתידיים ליפול לפנייהם בזה אחר זה, כי מה כוחם ומה גבורתם אל מול ה' ית'. וכמו שאמרו יהושע וכלב (יד, ט) "אל תיראו את עם הארץ, כי לחמנו הם, סר צילם מעליהם", ופירש הספורנו: "כי לחמנו הם- ראינו שאין בדעתם להתקומם נגדנו כלל, כמו שלא יתקומם הלחם נגד אוכליו! כמו שהעידה רחב באמרה "ולא קמה עוד רוח באיש מפניכם" (יהושע ב, יא). סר צילם מעליהם- וראינו שהסכימו לעזוב כל מגן וצינה כדי שימהרו לנוס מפנינו!". כלומר, שלמרות חוזקם העצום וגבורתם הרבה, ועובדת היותם יושבים בערים בצורות ללא מורא וחת, היה בליבם פחד נורא מבני ישראל, וגמרו אומר לעזוב כל אשר להם ולנוס על נפשם בעת שניכנס לארץ!

ומה שהוצרכו להילחם ביושבי הארץ בדורו של יהושע, הוא מחמת חטא המרגלים, אך לולא זה היתה הארץ נכבשת ללא שום הנפת חרב וללא כל מאמץ, וגם הענק הגדול ביותר לא היה עומד בפניהם! וכמו שאמרו במדרש הגדול (פס' כח'): "וגם ילידי הענק ראינו שם- מה ראו? ראו אחימן ששי ותלמי ונכנעו מהם. אבל יהושע וכלב שהאמינו ביוצאם לא נכנעו מהם, אלא ראו זיו פניהם משונה ומראה מוות נטוי עליהם, שנאמר סר צילם מעליהם", ללמדך שכבר נגזר דינם למיתה ופג תוקפם. מלבד זאת, גם הדברים התמוהים שראו, כמו מה שהיו קוברים מתיהם, היה לטובתם שיהיו טרודים באבלם ולא ישימו לב למרגלים.

ומה אנו למדנו מכל זה? כמה אסור לנו להיות מושפעים ממראה חיצוני, ועד כמה צריכים אנו להתבונן בפנימיות הדברים. הנוהג הפסול לשפוט כל דבר וענין על פי מראה חיצוני מביא פעמים רבות לטעויות קשות, שעם מעט התבוננות מעמיקה ברובד הפנימי של הדבר היו חוסכות מאיתנו צרות ובעיות ושאר מרעין בישין.

ב. בהיותי ילד ביקשו הורי היקרים שיחי' לרשום אותי לבית ספר תורני. בית הספר התורני היחיד בעירנו, שהמורים שלימדו בו עשו (ועושים עד היום...) עבודת קודש במסירות נפש מאין כמותה, שכן באותם שנים במבנים ישנים ועתיקים, וחזות בית הספר בכללותו לא היתה מפוארת והדורה בלשון המעטה... חרף רצון ההנהלה לשפר ולייפות את בית הספר, התקציב הדל לא איפשר לעשות הרבה, והמקום היה נראה כפי שנראה.

ואכן היו הורים רבים שבעקבות חזותו של בית הספר רשמו את ילדיהם לבתי ספר אחרים שאינם תורניים. אך הורי החכמים והמדהימים השכילו שלא להביט אל המראה החיצוני, אלא על האור הנפלא הבוקע מן המקום. ומה שהיה נראה בעיני רבים אחרים כמקום דל ומוזנח, נדמה בעיני הורי כמקום שממנו תצא אורה של תורה, ובו

נתחנך אני ואחיי ואחיותי לדרך ארץ ולתורה וליראת שמים. אם הורי היו נוהגים אחרת ושופטים על פי מראה חיצוני לא הייתם קוראים כעת את העלון הזה...

עלינו לדעת שהיצר הרע חזק מאד בקטע החיצוני, ופעמים רבות מדי הוא מצליח לגרום לנו לשפוט דברים על פי מראה חיצוני ללא התבוננות בפנימיות הדברים [כמו למשל בשדה השידוכים...]. בדיוק בגלל זה כמעט ואיבדנו את הארץ ונגזרו עלינו גזירות קשות, הבה לא נאבד דברים יקרים נוספים רק בגלל רושם חיצוני מוטעה.

כשהבלן מסאטמר רץ לחפש את הרב הראשי של מדינת ישראל

ג. בהקשר לנושא הנ"ל נביא את הסיפור המדהים הבא. בשבוע הקרוב יחול יום פטירתו של הראשון לציון הרב מרדכי אליהו זצ"ל. מסופר שבתקופה שהרב כיהן כרב הראשי לישראל הוא התארח בשבת באחת הקהילות בארצות הברית [זה המקום לשלוח חיזוק ועידוד לקוראי "בארה של תורה" הנאמנים בארצות הברית. אחים יקרים! הגיע הזמן לחזור הביתה ולעלות לארץ הקודש! נראה שכל הטלטלות הפוקדות את איזורכם הם סימנים שהקב"ה שולח לכם כדי שתעלו כבר לארץ. אי אפשר לדעת מה צופן העתיד]. בערב שבת ביקש הרב לטבול במקוה כמנהגו בקודש. בקרבת מקום היה המקוה של סאטמר שנודע בכשרותו המהודרת וגם בחיצוניותו ובפאר שלו. המשמשים בקודש ביקשו מהבלן של המקוה את המפתח כדי שהרב יטבול ביחידות. הם סיפרו לו שיש רב מארץ ישראל שאמור לטבול שם. הבלן הסכים והמתין שם לראות מיהו הרב.

כשהרב הגיע למקוה, נחמצו בפני הבלן... אנשי סאטמר ידועים בהתנגדותם למדינת ישראל ולכל סממניה, כולל רבניה הראשיים, ומשכך אילו היה יודע שמדובר ברב הראשי לא היה מוסר את המפתח. הרב זיהה את פני הבלן את מחשבותיו ותגובתו אך בענותותו הרבה לא אמר מאומה. כשנכנס למקוה ראה שאכן יש בו פאר והדר שלא קיימים במקוואות אחרים בעולם, אך כשהביט בבור הטבילה הבחין בסדק באחד הקירות שפוסל את המקוה מדין "זוחלין" [על פי הדין מי המקוה אמורים להיות מכונסים ועומדים במקום אחד, ואם יש סדק שגורם לזחילה של המים, המקוה פסול (שו"ע יורה דעה סימן ר"א סעי' ב' וסעי' ג')]. הרב הודיע לבלן שהמקוה פסול ויצא. הבלן נדהם ולא ידע את נפשו, והלך מיד למורה הרואה למסור לו את דברי הרב אליהו. הלה אמר לבלן שאם הרב אליהו פסל את המקוה אין מיה לעשות, ושילך אליו מיד כדי שיורה לו כיצד להכשירו. עכשיו הבלן מסאטמר בכבודו ובעצמו רץ לחפש אחר הרב הראשי של מדינת ישראל... כשפגשו אמר לו הרב אליהו שהוא סומך על המורה הרואה של סאטמר שיכשיר את המקוה כדי.

הרב שאל את מארחיו היכן יש מקוה אחר שאפשר לטבול בו. הם אמרו לרב שיש באיזור מקוה ישן וכשר. הרב נסע לשם, וכשהגיע למקוה אורו עיניו, כי אף אמנם שחדר ההלבשה והמקלחות היו ישנים ובמצב תחזוקה לא טוב וגם נראה שעבר הרבה זמן מאז ששייך את הקירות בפעם האחרונה, אך בור הטבילה היה כשר למהדרין מן המהדרין. הראשון לציון טבל במקוה הצנוע והכשר ועלה ונסתפג, ובצאתו אמר למלווי: "היום לימד אותנו ה' שלא כל מה שנראה מפואר ומהודר הוא כשר, ולא כל מה שנראה ישן ומוזנח הוא פסול, כי הפנימיות היא העיקר!". זהו המסר! זוהי התובנה! ואידך זיל גמור!!!

משה חנניה בן אברהם בר ששת ז"ל
מוזל בת זוהרה ע"ה ע"י בנו
חממה בת יוסף קאפח ע"ה
מרת שוידה בת יחיא סיאני ע"ה

דניאל בן חסיבה ז"ל ע"י בוסו
יחיא בן דוד דארף ז"ל
משה בן רחל לביא ז"ל
לינדה בת שמחה ע"ה ע"י אבושדיד

סאלם בן יוסף גמליאל ז"ל
דוד בן אהרון גהלי ז"ל
שמשון בן סעדיה גדיסי ז"ל
יהודה בן אסתר ז"ל

ר' בנימין בן שלחה ז"ל + סרח בת רחמה ע"ה
ר' שלמה בן טאוס ז"ל + נאזיה בת תאגיה ע"ה
אהרן בן יחיא ז"ל + רחל בת סאלחה ע"ה
יחיא בן טלחה ז"ל

כיצד להמיס את "ילידי הענק" ובעיות החיים?

"ואתם אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם, סר צילם מעליהם, וה' איתנו, אל תיראום" (יד, ט)

לכאורה מה היתה כוונת יהושע וכלב באמרם "כי לחמנו הם"? מהי ההשוואה ללחם? וכיצד זה מתקשר ל"סר צילם מעליהם" ול"ה' איתנו"? דודו של מרן הבית יוסף, **רבי יצחק קארו**, בספרו **תולדות יצחק** פירש זאת באופן נפלא. יהושע וכלב לא התכוונו ללחם רגיל אלא למן שהיה יורד לישראל במדבר. ולכן אמרו "לחמנו", כלומר הלחם המיוחד שלנו. והנה טבע המן שברגע שסר הצל- "וחם השמש ונמס". וכנגד זה אמרו כלב ויהושע, שכמו שהמן נמס בשמש כך כל האומות שבארץ ישראל יימסו בפניהם, מכיון שה' ית' הוא בבחינת שמש [כמו שנאמר (תהלים פד, יב) "כי שמש ומגן ה' אליהם"], וכשהשמש זורחת סר הצל, והיות שה' אלוקינו עימנו אזי "וחם השמש ונמס!".

פירוש זה הינו כפתור ופרח, ויש בו מסר עצום לחיינו. לכל אדם באשר הוא יש תקופות וזמנים של נסיונות בחיים, שבהם הוא פוגש "**ילידי ענק**", "**ערים בצורות**", ו"**ארץ אוכלת יושביה**". וטבעו של אדם להילחץ ולהיבהל ולפעמים אף לאבד את העשתונות, ו"יתחילת נפילה ניסה" (סוטה מד, ב), ומצטבר לו כעין כדור שלג של טעויות ובלבולים עד למצבים קשים ביותר.

כל הנסיונות הללו נגזרו משמים, אך בידינו הבחירה כיצד להתמודד ולקבל את הכל. חשוב שנזכור תמיד את דברי יהושע וכלב- "**סר צילם מעליהם, וה' איתנו!!!**", כלומר שכאשר ה' איתנו כל ילידי הענק כלים ונמסים, וכך בדיוק כלפי כל הבעיות ה"ענקיות" וה"בצורות" שיש לנו בחיים, אם נתחזק באמונה שה' איתנו כל הנסיונות והקשיים יימסו ויחלפו כלא היו.

דע לך קורא יקר כי המסת הקשיים בידך היא! לא נפלאות היא ממך ולא רחוקה היא! אין היא נמצאת מעבר לים וגם לא בשמים! נכון שכך זה נדמה לנו לפעמים כשאנו כורעים תחת נטל הנסיונות, אך לא זו האמת! האמת היא שאם במצבים הכי קשים הנך מתחזק באמונה שה' איתך, ומקשר עצמך אליו ית', אזי סר צילם של כל הבעיות והקשיים כי ה' איתך והכל נמס באורו. אך אם אתה שוכח שה' איתך ונופל לייאוש, כיצד יימסו הקשיים ולאן יעלמו אם הנך רחוק מחום ה"שמש"???

"האם אביך שכיר או עצמאי?" שאל הרב את הבחור שהסתפק האם לגשת להצעת השידוך

"עד אנה ינאצוני העם הזה ועד אנה לא יאמינו בי" (יד, יא)

מילים אלו מבטאות את גודל הקפדתו של הקב"ה על כך שישאל לא האמינו בכוחו הגדול לקיים את דברו ולהביאם אל הארץ המובטחת. וכן פירש הספורנו "ועד אנה לא יאמינו בי- עד איזה גבול מהפלאות אעשה שיבטחו בי וישענו על דברי".

ולדברי הגאון רבי ברוך דב פוברסקי שליט"א ראש ישיבת פוניבז' בספרו **בד קודש** על התורה, חטא המרגלים מורכב משני החלקים, האחד הוא הוצאת דיבת הארץ, והשני הוא חסרון הבטחון והאמונה בה', ועליו

זמני התפילות והשיעורים בבית הכנסת ובית המדרש "דרכי תורה" (רח' ח"ש 12 רחובות)

זמני שבת קדש פרשת שלח

- מנין פלג ערב שבת- 18:00
- מנחה ערב שבת מנין מרכזי- 19:20
- הדלקת נרות- 19:28
- שחרית מנין נץ (קרבתנות)- 4:35 [בסיום התפילה קידוש ושיעור גמרא עם הרה"ג אופיר שירה].
- שחרית מנין מרכזי (קרבתנות)- 8:15
- מנחה מנין א' ("פתח אליהו")- 13:30
- שיעור הלכה ומוסר- 14:15
- שיעור גמ' ופרשת השבוע עם רב הקהילה- 16:00
- מנחה מנין ב'- 18:00
- דרשה- 20:00
- צאת השבת- 20:20
- ערבית מוצ"ש- 20:25
- רבינו תם- 21:15
- שיעור דף היומי עם הרב גלעד גרפי- 21:30

ימות החול (שבוע פרשת קרח)

- שחרית (קרבתנות)- א. 5:05. ב. 8:15.
- מנחה (קרבתנות)- א. 13:15. ב. 17:15. ג. 18:10.
- ערבית- א. 18:30 (מנין פלג). ב. 20:00. ג. 21:00.

נענשו ישראל הרבה יותר מאשר על דיבת הארץ. שכן על דיבת הארץ נאמר "וימותו האנשים מוציאי דיבת הארץ רעה במגפה לפני ה'", ופירש"י "באותה מיתה ההגונה להם מדה כנגד מדה. הם חטאו בלשון, ונשתרבו לשונם עד טבורם ותולעים יוצאים מלשונם ובאין לתוך טבורם", ואם כן רק המרגלים נענשו, והעונש היה לשעה בלבד. ולעומת זאת על חסרון הבטחון בה' נאמר (כאן, ולהלן פס' כב) "עד אנה ינאצוני העם הזה ועד אנה לא יאמינו בי בכל האותות אשר עשיתי בקרבן. כי כל האנשים הרואים את כבודי ואת אותותי אשר עשיתי במצרים וגו', **אם יראו את הארץ אשר נשבעתי לאבותם וכל מנאצי לא יראוה**". שהיות והם ראו את גודל הניסים והנפלאות שעשה להם ה' עד עתה היה להם להאמין ולבטוח בו שיעשה כן עבורם גם בכניסתם לארץ, ומכיון שלא בטחו בו שיכניסם לארץ נענשו מדה כנגד מדה שלא להיכנס לארץ.

ב. ובזה יתבאר מה שנאמר (פס' לד) "במספר הימים אשר תרתם את הארץ ארבעים יום, יום לשנה יום לשנה תשאו את עוונותיכם ארבעים שנה". כי לכאורה חטא המרגלים היה בחזרתם כששבו מהארץ והוציאו דיבתה רעה, ומדוע נענשו כנגד כל אותם ימים שהלכו ועדיין לא הוציאו את דיבת הארץ? אך לפי הדברים הנ"ל יתבאר שאמנם נכון שחטא דיבת הארץ היה רק בחזרתם, אך החטא שעלו נענשו שלא להיכנס לארץ, שהוא חסרון ביטחונם ואמונתם בה', היה מלכתחילה משעת הליכתם, שהיה להם חסרון באמונה ולכן פירשו לרעה על דבר שראו בארץ, ומשום כך נענשו כנגד כל יום ויום שהלכו מבלי לתת ביטחונם בה'.

ועל כך אמר הקב"ה "אתם בכיתם בכיה של חנם ואני קובע לכם בכיה לדורות", ובכיה של חנם כשמה כן היא, ללא סיבה אמיתית וללא הצדקה. כי אם לצידך נמצא מי שבידו הכל ואין מונע ממנו לפעול כל דבר שבעולם אז על מה יש לבכות? הוא הבטיח לך את הארץ, והוא יכניס אותך אליה מבלי עוררין. ומה שאתה רואה בעיניך מניעות של גיבורים ונפילים ואנשי חיל, זו אינה סיבה לבכות, כי כשתגיע שעתך להיכנס לארץ הקב"ה יסדך את כל המערכות עבורך ויניחלך ארץ זבת חלב ודבש. וכמוכן שחובה לזכור שאין הדברים כפשטם, ואין לנו כלל השגה בדור דעה, לא בהם ולא בתנאיהם. אך סוף סוף התורה כתבה את הדברים כדי ללמדנו עד כמה מזיק לאדם חוסר בטחון בה'. וכן ללמדנו את ההיפך, שאם למרות כל הנסיונות והמשברים האדם מתחזק באמונה ובוטח בה', אזי עצם הבטחון מסוגל לפעול עבורו ישועה גדולה למעלה מדרך הטבע, עד אשר כל ה"גיבורים והנפילים" בדמות מחסומים וקשיים שנערמים בדרכו נופלים ונעלמים.

ג. בספר "**כל משאלותיך**" מאת הגאון ר' אליהו מן, מובא שפעם אחת ניגש בחור אל הגאון הצדיק ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, וסיפר שבעת הוצע לו שידוך מצויין אלא שהצד השני דורש שאביו יתן סכום גדול שהוא עבורו עול כספי כבד, ולכן הם מסתפקים האם לגשת לשידוך זה, ורוצים שהרב יכריע בענין. ר' יחזקאל שאל את הבחור "האם אביך שכיר או עצמאי?", והוא השיב שאביו עצמאי, ואז אמר לו הרב שאביו יקח על עצמו את ההתחייבות, ועם בטחון ה' יעזור.

הבחור לא הבין ושאל את הרב "מה ההבדל אם הוא שכיר או עצמאי?", ור' יחזקאל ענה שלשכיר אין בטחון גדול בה' כי הוא סומך על "ראש חודש געלט" [המשכורת החדשית הקבועה], אך עצמאי רגיל בבטחון אמיתי ובודאי שה' יעזור לו הגם שלוקח על עצמו עול כספי כבד. ואכן האב התחייב לתת את הסכום הנדרש, והשידוך נסגר, ולא עברו ימים אחדים עד שקיבל סכום פיצויים גדול עבור היותו ניצול שואה והיה זה בדיוק כפי הסכום שהתחייב! וכל זאת בכח ובזכות הבטחון בה'.

בס"ד פעילות תורנית ענפה במוסדות "דרכי תורה"

- כולל הוראה "דרכי תורה"- 9:00-17:30.
- כולל הוראה "שערים המצוינים" בראשות הרה"ג ראובן גולן- 9:00-17:30.
- כולל הוראה "שערי בינה" בראשות הרה"ג אביחי יששכר (קרית עקרון רח' הבנים 34)- 9:15-17:00.
- כולל בוקר "תפארת אבות" לבעלי בתים- 10:00-13:15.
- כולל ערב לאברכים בראשות הרב ניר לוי- 22:00-24:00.
- שיעור דף היומי אליבא דהלכתא (בוקר)- הרב דוד חצרוני 9:15-10:00 [לאחר תפילת שחרית].
- שיעור דף היומי אליבא דהלכתא (ערב)- הרב גלעד גרפי 19:00-20:00.
- כולל ערב לבעלי בתים "חזון עובדיה" ע"ש מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל
- מדי ערב בין השעות 20:15-21:00 (תפילת ערבית לפני השיעור ובסיומו)

נושאי השיעורים:

- יום א'- שיעור אקטואלי הלכה למעשה בדיני ממונות עם הדיין הרה"ג אופיר שירה.
- יום ב'- הלכות שבת למעשה עם הרה"ג ראובן גולן.
- יום ג'- "סמיכת חבר"- תוכנית עולמית ללימוד הלכה לבעלי בתים עם מראי מקומות סיכומים ומבחנים בהכוונת רבה של ירושלים הראש"ל הגאון הרב שלמה משה עמאר שליט"א.
- יום ד'- הלכה ומוסר מעניינא דיומא עם הרב עמית יאיר.
- יום ה'- אור החיים הקדוש על פרשת השבוע עם הרה"ג ראובן גולן.
- יום ו'- לימוד הלכה עם הרה"ג אביחי יששכר- 10:00-12:00.
- תהלים לנשים ביום א' (רח' מרגולין 12 בבית הפינתי משפ' סלמי)- 17:00-18:00.

פרנס השבוע: ר' אברהם טובול הי"ד להצלחה ופרנסה טובה ונחת רוח מכל יוצאי חלציו. ור' דן טמסטט הי"ד לע"נ אביו ר' יהושע בן בידה ודוד ז"ל.

ברכת מזל טוב לידידנו ר' דן טמסטט הי"ד לרגל השמחה השרויה במעונו באירוסיו בנו נריה נ"י. יה"ר שיהא זה בנין עדי עד לתפארת המשפחה הנכבדה.